

DOSTÁL CONSULTING

EXCELLENCE IN HEALTH & PHARMA

Průvodce zdravotnictvím pro každého

Besedy s občany

Královéhradecký kraj, březen - duben 2023

JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M.

Co vše dnes probereme?

- **Základy fungování zdravotního systému ČR**
  - Financování veřejného zdravotního pojištění
  - Rozsah hrazené péče
  - Práva a povinnosti pacientů, zdravotnická dokumentace, právo na soukromí
- **„Pokračovací“ témata**
  - Preventivní prohlídky
  - Dostupnost zdravotní péče – časová a místní dostupnost
  - Právo pacienta zvolit si poskytovatele zdravotních služeb, kdy lze a kdy nelze pacienta odmítnout
  - Hrazená versus nehrazená péče, jak se bránit požadavkům na nelegální příplácení
  - Nákladná péče, léky a pomůcky
  - Zdravotnická dokumentace, přístup pacienta a blízkých osob, mlčenlivost
  - Poučení a souhlas se zákrokem, možnost odmítnout péči
  - Rozhodování u nezletilých a osob s omezenou svéprávností, rodič vs. zdravotník
  - Práva a povinnosti pacienta: návštěvy, pobyt blízkých v nemocnici
  - Právní ochrana pacienta, stížnosti a soudní spory o náhradu škody, na koho se obracet
  - Lékařské pohotovostní služby a kdy je využít
  - Zdravotnická záchranná služba a kdy ji využít
  - Doplatky na léky, jak neplatit zbytečně moc, fungování limitu na doplatky
  - Zdravotnická doprava – kdy je „nárok na sanitku“ či úhradu nákladu cesty autem
  - Legislativa ve zdravotnictví
- **Nejčastější problémy pacientů v systému zdravotnictví**

Zdroje: <https://www.zdravopravo.cz/kontinualni-vzdelavani-ve-zdravotnictvi/>
Facebook: <https://www.facebook.com/Ondrej.Dostal.ZPS>

Jak funguje systém zdravotnictví?

Kolik stojí české zdravotnictví?

- **Listina základních práv a svobod, čl.3 I**

- Každý má právo *na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon*

- **Kolik stojí veřejné zdravotnictví**

- Aktuálně „prolčíme“ skrz v.z.p. cca **465 miliard** korun za rok
- To je zhruba **40 tisíc korun** na občana a rok
- Odvádíme povinně **13,5%** z našich výdělků (přímo či skrz zaměstnavatele)
- Za zhruba **šest milionů lidí** ale platí pojištění stát
- Cca **4,6 milionů** ekonomicky aktivních platí pojištění „za sebe“
- „Běžný živitel rodiny“ tedy dá na veřejné zdravotnictví kolem **100 tisíc korun** ročně (pojistné, daně)

Jaká péče je hrazena?

- **Zdravotní péče je:**
  - Hrazená ze zdravotního pojištění, nebo
  - Nehrazená či částečně hrazená (doplatková)
- **Rozsah hrazené péče**
  - Vymezuje **výhradně zákon 48/1997 Sb. v § 13 a násl.**
  - Zahrnuje vyšetření a další výkony, léky, zdravotní pomůcky...
- **Nehrazená péče (lidově „nadstandard“)**
  - Vše, co se do definic v 48/1997 Sb. nevejde, nebo co zákon vylučuje
  - Nehrazenou péči (léky, pomůcky) lze čerpat a platit z vlastního
- **Další pravidla:**
  - Co je dle zákona plně hrazeno, nelze/není třeba platit u lékaře „podruhé“
  - Pokud je část péče hrazena je (např. operace) a jiná část hrazena není (např. zvolený materiál), hradí se jen nehrazená část
- **Lze se nepojistit, nebo připojistit?**
  - Účast ve veřejném pojištění je **povinná**
  - Lze si vybrat zdravotní pojišťovnu, u všech však **stejný rozsah úhrady**
  - Lze se připojistit **komerčně** na péči nehrazenou

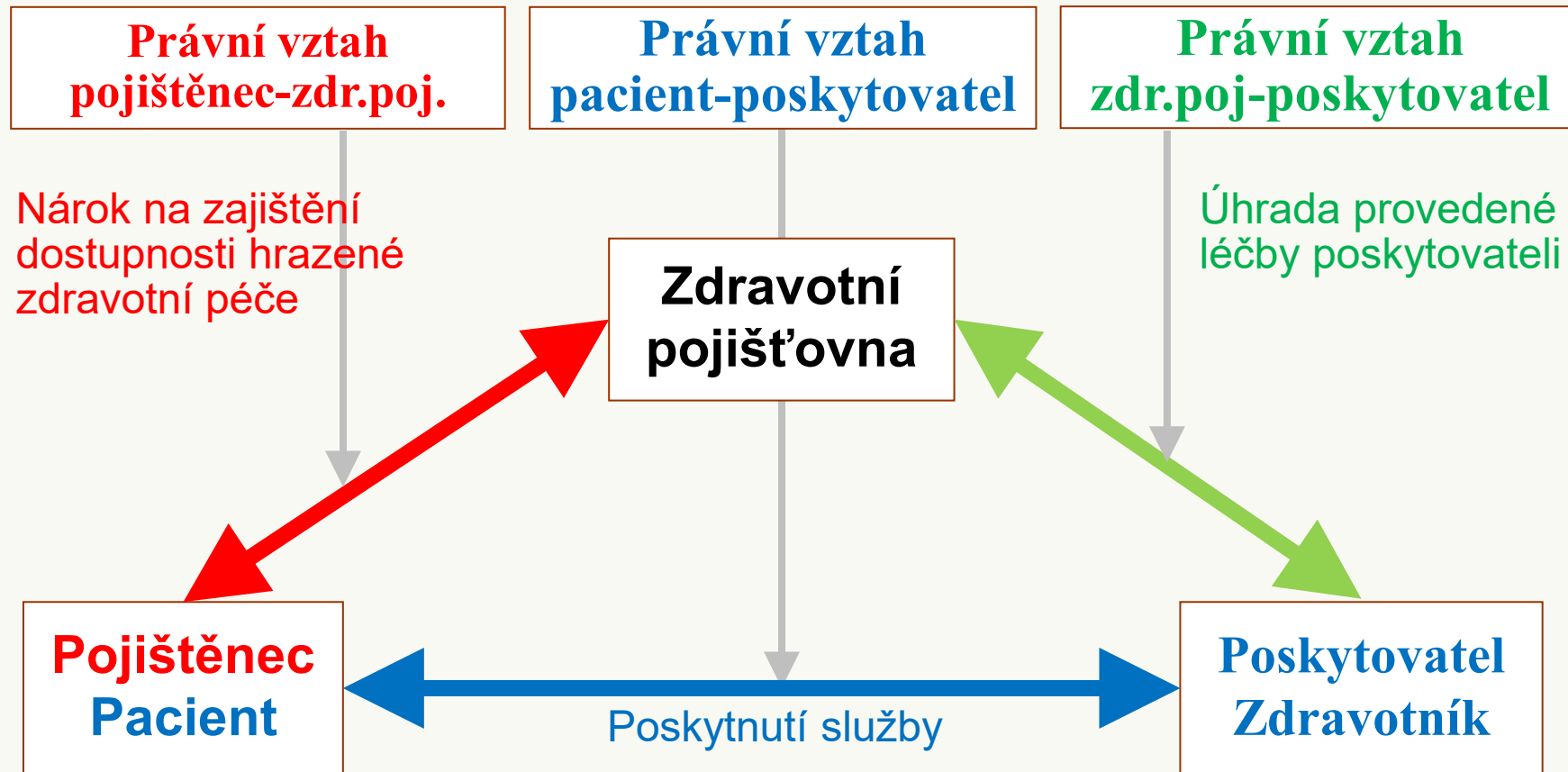

Kde se můžeme léčit „zadarmo“?

- **Volba nemocnice, kliniky, ordinace**

- Právo volby kteréhokoliv smluvního zařízení
- §11, 48/1997: „Pojištěnec má právo...na **výběr poskytovatele zdravotních služeb** na území České republiky, který je **ve smluvním vztahu k příslušné zdravotní pojišťovně**, a na výběr zdravotnického zařízení tohoto poskytovatele; v případě registrujícího poskytovatele může toto právo uplatnit jednou za 3 měsíce“
- Spádovost zrušena, možno zvolit si i pracoviště mimo region
- Možnost čerpat hrazenou péči i v jiných zemích EU

Jak to funguje celé dohromady?

Vybraná témata podrobněji: Prevence

Prevence aneb lepší je zůstat zdravý

- **Dříve... Zákon „o péči o zdraví lidu“**

*Péči společnosti o zdraví lidu musí odpovídat **snaha každého jednotlivce žít zdravě** a **vyvarovat se vlivů škodlivě působících** na jeho zdraví*

- **I dnes... Zákon „o veřejném zdravotním pojištění“**

*Pojištěnec je **povinen**...*

- e) **podrobit se na vyzvání preventivním prohlídkám**, pokud tak stanoví tento zákon nebo obecně závazné právní předpisy,
  - f) **dodržovat opatření směřující k odvrácení nemocí**,
  - g) **vyvarovat se jednání, jehož cílem je vědomé poškození vlastního zdraví**
- **Sankční mechanismy zatím spíše chybí..**
    - Regresy dle § 55 ZoVZP, ale jen u újmy jednáním třetí osoby
    - Navrhované bonifikace?

Za péči o své zdraví lázeňské pobyty zdarma? Válek chce motivovat občany k řádné prevenci nemocí

Ministr zdravotnictví dnes oznámil, že plánuje bonifikovat ty, kteří se starají o své zdraví. Dostat by mohli například lázeňské pobyty zdarma. Vyvrátil naopak vyšší pojistné pro ty, kteří na řádné prohlídky nechodí.

SDÍLET ČLÁNEK

Uložit

Zdroj: Unplash/CRYSTAL WEED cannabis/volně k užití

Prevence: Vyhláška 70/2012 Sb.

- **§ I Druhy preventivních prohlídek a poskytovatelé, kteří je provádějí**
- **(1) Druhy preventivních prohlídek jsou preventivní prohlídka v oboru**
  - a) všeobecné praktické lékařství (**všeobecná preventivní prohlídka**),
  - b) praktické lékařství pro děti a dorost (**všeobecná preventivní prohlídka dětí**),
  - c) zubní lékařství (**zubní preventivní prohlídka**),
  - d) gynekologie a porodnictví (**gynekologická preventivní prohlídka**).
- **(2) Poskytovatelem provádějícím preventivní prohlídku podle**
  - a) odstavce I písm. a) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru všeobecné praktické lékařství,
  - b) odstavce I písm. b) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru praktické lékařství pro děti a dorost,
  - c) odstavce I písm. c) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru zubní lékařství,
  - d) odstavce I písm. d) je registrující poskytovatel ambulantní péče v oboru gynekologie a porodnictví.

Všeobecné preventivní prohlídky

- **Všeobecná preventivní prohlídka se provádí vždy jednou za 2 roky, zpravidla po uplynutí 23 měsíců**
- **Obsahem všeobecné preventivní prohlídky je**
  - a) doplnění anamnézy včetně sociální, se zaměřením na její změny, rizikové faktory a profesní rizika; v rodinné anamnéze je zvláštní důraz kladen na výskyt kardiovaskulárních a plicních onemocnění, výskyt hypertenze, diabetes mellitus, poruchy metabolismu tuků a nádorových onemocnění, a na výskyt závislosti,
  - b) kontrola očkování,
  - c) kompletní fyzikální vyšetření včetně změření krevního tlaku, zjištění indexu tělesné hmotnosti a orientačního vyšetření zraku a sluchu; součástí všeobecné preventivní prohlídky je v rámci onkologické prevence zhodnocení rizik z hlediska anamnézy rodinné, osobní a pracovní, vyšetření kůže a u zjištěného podezření na riziko vyšetření per rectum, u mužů při pozitivní rodinné anamnéze nebo při přítomnosti jiných rizikových faktorů klinické vyšetření varlat, u žen od 25 let věku při pozitivní rodinné anamnéze na dědičný nebo familiární výskyt zhoubného nádoru prsu nebo přítomnosti jiných rizikových faktorů klinické vyšetření prsů, a to spolu s poučením o samovyšetřování,
  - d) vyšetření moči diagnostickým papírkem,
  - e) kontrola a zhodnocení výsledků dalších předepsaných preventivních vyšetření, a pokud nebyly v předepsaných termínech provedeny, jejich zajištění; preventivními vyšetřeními jsou:
    - 1. laboratorní vyšetření koncentrace celkového cholesterolu, HDL-cholesterolu, LDL-cholesterolu a triacylglycerolů, a to při první všeobecné preventivní prohlídce po ukončení péče u poskytovatele v oboru praktický lékař pro děti a dorost a dále ve 30, 40, 50 a 60 letech věku,
    - 2. laboratorní vyšetření glykemie při první všeobecné preventivní prohlídce po ukončení péče u poskytovatele v oboru praktický lékař pro děti a dorost a dále ve 30 letech věku a od 40 let věku ve dvouletých intervalech od posledního vyšetření,
    - 3. vyšetření EKG ve 40 letech věku, dále pak ve čtyřletých intervalech,
    - 4. stanovení okultního krvácení ve stolici speciálním testem u osob od 50 let věku; toto vyšetření je možné nahradit doporučením k provedení screeningové kolonoskopie jednou za 10 let; jestliže žena absolvovala vyšetření podle § 7 písm. k) v období kratším než uvedené intervaly a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje,
    - 5. u žen od 45 let věku ověření, zda je k dispozici výsledek screeningového mamografického vyšetření z posledních 2 let; není-li výsledek tohoto vyšetření k dispozici, lékař doporučí provedení tohoto vyšetření a nezbytných doplňujících vyšetření,
    - 6. laboratorní vyšetření sérového kreatininu a odhad glomerulární filtrace u pacientů trpících diabetem, hypertenzí nebo kardiovaskulárními komplikacemi od 50 let věku ve čtyřletých intervalech,
  - f) u pacientů ve věkovém rozmezí od 45 let do 61 let doporučení preventivního očního vyšetření u poskytovatele ambulantní péče v oboru oftalmologie ve čtyřletých intervalech.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí od narození do 18 měsíců věku je**
  - a) založení zdravotnické dokumentace při přijetí dítěte do péče,
  - b) anamnéza a zjištění změn zdravotního stavu od poslední kontroly, kontrola očkování dítěte, popřípadě doplnění chybějícího očkování, v rozsahu stanoveném právními předpisy upravujícími očkování proti infekčním nemocem I),
  - c) fyzikální vyšetření, jehož součástí je
    - 1. zjištění hmotnosti, délky dítěte a obvodu jeho hlavy, zhodnocení těchto parametrů podle růstových grafů,
    - 2. interní vyšetření,
    - 3. vyšetření psychomotorického vývoje,
    - 4. cílené vyšetření specifické pro daný věk a zjištění zdravotního rizika včetně rizika týrání, zanedbávání a zneužívání dítěte,
  - d) diagnostická rozvaha,
  - e) závěr a poučení rodiče o výživě a režimu dítěte včetně úrazové prevence podle specifík pro daný věk,
  - f) psychoterapeutický rozhovor s rodičem, jde-li o dítě s poruchami zdravotního stavu nebo o dítě ohrožené poruchami zdravotního stavu včetně poruch zdravotního stavu v důsledku vlivu nepříznivého rodinného nebo jiného společenského prostředí.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Dále je obsahem všeobecné preventivní prohlídky**

- a) **novorozence**, která se jako první provádí zpravidla do 2 dnů po propuštění ze zdravotnického zařízení, ve kterém byly poskytnuty zdravotní služby v souvislosti s porodem, a to pokud je to možné v jeho vlastním sociálním prostředí,
  - 1. posouzení sociálního prostředí dítěte, rodinná anamnéza, osobní a těhotenská anamnéza matky, prenatální, perinatální a postnatální anamnéza a zhodnocení lékařské zprávy o novorozenci,
  - 2. vyšetření spočívající v posouzení celkového stavu dítěte, vyšetření kůže a podkožní vrstvy, vlasů a nehtů, vyšetření mízních uzlin, svalstva a kostry, hlavy včetně tvaru, velikosti fontanel a změření obvodu hlavy, dále vyšetření očí a jejich okolí včetně postavení bulbů a spojivek, vyšetření uší, nosu, dutiny ústní, krku, hrudníku, jeho obvodu a tvaru a stavu klíčních kostí, fyzikální nález na srdci a plicích, vyšetření břicha včetně jeho velikosti, palpačního vyšetření nitrobřišních orgánů a pupeční jizvy, dále vyšetření třísel včetně palpačního vyšetření a pulzu na stehenních tepnách, vyšetření genitálu, končetin včetně jejich symetrie, deformity a hybnosti v kyčelních kloubech a vyšetření psychomotorického vývoje včetně novorozeneckých reflexů,
  - 3. ověření provedení screeningového vyšetření sluchu novorozence; pokud toto vyšetření nebylo provedeno, doporučení jeho provedení včetně podání informace o poskytovatelích zdravotních služeb, kteří toto vyšetření provádějí,
  - 4. kontrola preventivního podání vitamínu K a poučení o opakování preventivního podání v indikovaných případech,
  - 5. poučení o preventivním podávání vitamínu D,
  - 6. kontrola dotazníku k definici rizika tuberkulózy, a doporučení dalšího postupu podle vyhlášky upravující očkování proti infekčním nemocem,
  - 7. poučení o péči o novorozence a o kojení, případně o umělé mléčné výživě,

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Dále je obsahem všeobecné preventivní prohlídky**

- b) dětí ve 14 dnech věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, zjištění výživy dítěte, kontrola zahájení preventivního podávání vitamínu D proti křivici, potřebná poučení rodiče dítěte a doporučení odborného ortopedického vyšetření kyčlí mezi třetím až šestým týdnem věku,
- c) dětí v 6 týdnech věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, kontrola výsledku ortopedického vyšetření a kontrola preventivního podávání vitamínu D, orientační vyšetření zraku, kontrola zahájení očkování a plán dalšího očkování,
- d) dětí ve 3 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, kontrola preventivního podávání vitamínu D, kontrola očkování a plán dalšího očkování,
- e) dětí ve 4 až 5 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, orientační vyšetření zraku a sluchu, kontrola očkování a plán dalšího očkování, vyšetření uložení varlat u chlapců a poučení o výživě dítěte,
- f) dětí v 6 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, kontrola preventivního podávání vitamínu D, kontrola vývoje chrupu a poučení rodiče o nutnosti registrace dítěte u zubního lékaře v druhém půlroce života dítěte a jeho zapojení do pravidelných zubních prohlídek,
- g) dětí v 8 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, orientační vyšetření zraku a sluchu,
- h) dětí v 10 až 11 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, kontrola preventivního podávání vitamínu D,
- i) dětí ve 12 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, zjištění základních antropometrických ukazatelů a jejich zhodnocení, kontrola preventivního podávání vitamínu D, zjištění velikosti velké fontanely, vyšetření zraku a sluchu, vývoje řeči a chrupu a potřebná poučení rodiče dítěte, informace o hygieně dutiny ústní, individuální zvážení celkového příjmu fluoridů, doporučení stomatologického vyšetření, kontrola očkování a plán dalšího očkování dítěte,
- j) dětí v 18 měsících věku, kromě vyšetření uvedených v písmenu a) bodě 2, kontrola stavu velké fontanely, vývoje a stavu chrupu včetně doporučení stomatologického vyšetření, vyšetření zraku a sluchu, posouzení psychomotorického vývoje se zaměřením na hrubou a jemnou motoriku, rozvoj řeči a sociální chování dítěte, provedení vyšetření za účelem včasného zachytu poruch autistického spektra, v případě nejednoznačného výsledku vyšetření doporučení kontrolního vyšetření za účelem včasného zachytu poruch autistického spektra, a to po 6 měsících ode dne prvního vyšetření, kontrola očkování a plán dalšího očkování dítěte.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí ve 3 letech věku je**

- a) rozhovor s rodičem zaměřený na nová anamnestická fakta, kontrola a plán očkování dítěte, popřípadě doplnění chybějícího očkování, v rozsahu stanoveném právními předpisy upravujícími očkování proti infekčním nemocem I),
- b) zhodnocení psychosomatického vývoje, jemné a hrubé motoriky, sociálního chování, komunikačních schopností a hygienických návyků dítěte,
- c) zjištění hmotnosti a výšky, zhodnocení těchto parametrů podle růstových grafů z důvodu odhalení případné podvýživy, nadváhy nebo obezity,
- d) kompletní fyzikální vyšetření včetně prohlídky kůže a vyloučení známek týrání, zanedbávání a zneužívání dítěte,
- e) vyšetření očí a zraku,
- f) vyšetření řeči, hlasu a sluchu,
- g) orientační vyšetření laterality a rozlišení barev,
- h) vyšetření moči diagnostickým papírkem,
- i) vyšetření krevního tlaku a pulzu,
- j) vyšetření dutiny ústní, popřípadě doporučení stomatologického vyšetření,
- k) vyšetření genitálu a u dívek zjištění případného výtoku,
- l) závěrečný rozhovor lékaře s rodičem zaměřený k získání aktivní spolupráce, poučení rodiče o výživě a režimu dítěte včetně úrazové prevence podle specifík pro daný věk, popřípadě podpurný psychoterapeutický rozhovor, zejména jde-li o vážně nemocné dítě, ohrožené dítě a problematiku funkčnosti rodiny.

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí v 5 letech věku je kromě úkonů uvedených v odstavci I**

- a) zjištění hmotnosti a výšky, zjištění hmotnostně-výškového poměru a posouzení růstu dítěte podle růstových grafů z důvodu odhalení případné podvýživy, nadváhy nebo obezity, zhodnocení psychomotorického vývoje a komunikačních schopností k předběžnému posouzení školní zralosti,
- b) vyšetření znalosti barev s požadavkem jejich samostatného slovního označení,
- c) kontrola hygienických návyků dítěte se zaměřením na pomočování,
- d) vyšetření koncentrace celkového cholesterolu, HDL-cholesterolu, LDL-cholesterolu a triacylglycerolů, vyskytuje-li se v rodinné anamnéze ischemická choroba srdeční, infarkt myokardu, angina pectoris, náhlé cévní mozkové příhody nebo hyperlipoproteinemie do 55 let věku a další rizikové faktory,
- e) podání informace o vyšetření sluchu dítěte metodou tónové audiometrie včetně podání informace o poskytovatelích zdravotních služeb, kteří toto vyšetření provádějí.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí v 7, 9, 11 a 13 letech věku je**

- a) rozhovor s rodičem zaměřený na nová anamnestická fakta včetně cílených dotazů směřujících k včasnému odhalení nemocí a stavů, které se v počátku projevují nejasnými příznaky; vyloučení známek týrání, zanedbávání a zneužívání dítěte, počátků různých závislostí a rizikového chování dítěte; posouzení sociálního chování dítěte a komunikačních schopností; poučení o zdravém životním stylu včetně úrazové prevence podle specifik pro daný věk, posouzení funkčnosti rodiny,
- b) kontrola a plán dalšího očkování dítěte v 10 až 11 a 13 letech, popřípadě doplnění chybějícího očkování v rozsahu stanoveném vyhláškou upravující očkování proti infekčním nemocem, ve 13 letech věku poučení o možnosti očkování proti lidskému papilomaviru,
- c) zjištění hmotnosti a výšky dítěte, zjištění indexu tělesné hmotnosti a posouzení růstu dítěte podle růstových grafů z důvodu odhalení případné podvýživy, nadváhy nebo obezity,
- d) kompletní fyzikální vyšetření včetně pohybového aparátu, prohlídka kůže, mízních uzlin, štítné žlázy a sekundárních pohlavních znaků,
- e) vyšetření moči diagnostickým papírkem,
- f) vyšetření krevního tlaku a pulzu,
- g) vyšetření zraku, ve 13 letech věku vyšetření barvocitu,
- h) vyšetření sluchu, řeči a hlasu,
- i) vyšetření dutiny ústní, stavu chrupu, popřípadě doporučení stomatologického vyšetření,
- j) zhodnocení psychosociálního vývoje a motorických dovedností u dětí ve 13 letech věku; poučení vztahující se ke zdravotním rizikům a důsledkům souvisejících se sexuálním životem včetně poučení o chráněném sexu, u dívek dotaz na menstruační cyklus,
- k) zhodnocení rizik do dalšího života vyplývajících z rodinné i osobní anamnézy, ve 13 letech věku případně vyjádření k plánovanému studijnímu zaměření,
- l) ve 13 letech věku vyšetření koncentrace celkového cholesterolu, HDL-cholesterolu, LDL-cholesterolu a triacylglycerolů, vyskytuje-li se v rodinné anamnéze do 55 let věku ischemická choroba srdeční, infarkt myokardu, angina pectoris, náhlé cévní mozkové příhody nebo hyperlipoproteinemie.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí v 15 letech věku je**
  - a) celkové vyšetření a aktualizace anamnestických údajů, kontrola, popřípadě doplnění chybějícího očkování v rozsahu stanoveném právními předpisy upravujícími očkování proti infekčním nemocem,
  - b) zjištění hmotnosti a výšky dítěte, zjištění indexu tělesné hmotnosti a posouzení růstu dítěte podle růstových grafů z důvodu odhalení případné podvýživy, nadváhy nebo obezity,
  - c) kompletní fyzikální vyšetření včetně prohlídky kůže a sekundárních pohlavních znaků,
  - d) vyšetření moči diagnostickým papírkem,
  - e) vyšetření krevního tlaku a pulzu,
  - f) vyšetření zraku,
  - g) vyšetření sluchu, řeči a hlasu,
  - h) vyšetření dutiny ústní, stavu chrupu, popřípadě doporučení stomatologického vyšetření,
  - i) celkové zhodnocení stavu a vývoje dítěte, poučení vztahující se ke zdravotním rizikům a důsledkům souvisejícím se sexuálním životem včetně poučení o chráněném sexu, u dívek doporučení gynekologického vyšetření v případě poruch menstruačního cyklu,
  - j) zhodnocení rizik do dalšího života vyplývajících z rodinné i osobní anamnézy a vyjádření k pracovnímu, případně studijnímu zaměření v souvislosti s ukončením povinné školní docházky; u osob se zdravotním postižením vyjádření k omezení přípravy na pracovní uplatnění a k pracovní schopnosti v souvislosti s ukončením povinné školní docházky.

Všeobecné preventivní prohlídky dětí

- **Obsahem všeobecných preventivních prohlídek dětí v 17 letech věku je**
  - a) doplnění sociální, rodinné a osobní anamnézy podle odstavce I písm. a), kontrola, popřípadě doplnění chybějícího očkování dítěte, v rozsahu stanoveném právními předpisy upravujícími očkování proti infekčním nemocem I),
  - b) zjištění hmotnosti a výšky dítěte, zjištění indexu tělesné hmotnosti a posouzení růstu dítěte podle růstových grafů z důvodu odhalení případné podvýživy, nadváhy nebo obezity,
  - c) kompletní fyzikální vyšetření včetně prohlídky kůže,
  - d) vyšetření moči diagnostickým papírkem,
  - e) vyšetření krevního tlaku a pulzu,
  - f) vyšetření zraku,
  - g) vyšetření sluchu, řeči a hlasu,
  - h) vyšetření dutiny ústní a stavu chrupu včetně doporučení stomatologického vyšetření,
  - i) poučení o chráněném sexu, u dívek podle anamnézy případně doporučení gynekologického vyšetření,
  - j) zhodnocení rizik do dalšího života vyplývajících z rodinné i osobní anamnézy a vyjádření k pracovnímu, případně studijnímu zaměření; u osob se zdravotním postižením vyjádření k omezení přípravy na pracovní uplatnění a k pracovní schopnosti.
- **Poslední všeobecná preventivní prohlídka dětí se provádí před ukončením péče u poskytovatele v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, nejpozději přede dnem dovršení 19 let věku. Obsahem poslední všeobecné preventivní prohlídky dětí jsou úkony uvedené v odstavci 3 a dále závěrečné zhodnocení zdravotního stavu před ukončením péče.**

Zubní preventivní prohlídky

- **(1) Obsahem zubní preventivní prohlídky, která se provádí jedenkrát ročně u dětí v prvním roce života mezi šestým až dvanáctým měsícem a dvakrát ročně u dětí a dorostu od 1 roku života do 18 let věku, zpravidla po uplynutí 5 měsíců po provedení poslední zubní preventivní prohlídky, je**
  - a) založení zdravotnické dokumentace při přijetí do péče,
  - b) anamnéza se zvláštním zřetelem na vývoj orofaciální soustavy ve věku 3, 6, 12 a 15 let,
  - c) vyšetření stavu chrupu, parodontu, stavu sliznice a měkkých tkání dutiny ústní, anomálií v postavení zubů a čelistí,
  - d) prevence onkologická zaměřená na pátrání po přednádorových změnách i nádorových projevech na chrupu, parodontu, čelistech a měkkých tkáních obličeje a krku,
  - e) poučení o významu prevence stomatologických onemocnění, o udržování správné hygieny dutiny ústní, o správných stravovacích návycích, o významu fluoridové prevence ve vztahu k riziku vzniku zubního kazu a o riziku přenosu kariogenních mikroorganismů.
- **(2) Obsahem zubních preventivních prohlídek u dospělých, které se provádějí jedenkrát ročně, zpravidla po uplynutí 11 měsíců po provedení poslední zubní preventivní prohlídky, je**
  - a) vyšetření stavu chrupu, parodontu, stavu sliznice a měkkých tkání dutiny ústní,
  - b) prevence onkologická zaměřená na pátrání po přednádorových změnách i nádorových projevech na chrupu, parodontu, čelistech a měkkých tkáních obličeje a krku,
  - c) poučení o správné hygieně dutiny ústní.
- **(3) Obsahem zubních preventivních prohlídek u těhotných žen, které se provádějí dvakrát v průběhu těhotenství, je**
  - a) vyšetření stavu chrupu, parodontu, stavu sliznice a měkkých tkání dutiny ústní,
  - b) prevence onkologická zaměřená na pátrání po přednádorových změnách a nádorových projevech na chrupu, parodontu, čelistech a měkkých tkáních obličeje a krku,
  - c) poučení o významu prevence stomatologických onemocnění v průběhu těhotenství u ženy i budoucího dítěte včetně poučení o správné hygieně jejich dutiny ústní, o fluoridové prevenci a nutnosti sanace chrupu před porodem k zamezení přenosu kariogenních mikroorganismů z dutiny ústní matky do dutiny ústní dítěte,
  - d) poučení budoucí matky o nutnosti zajistit zubní preventivní prohlídky svého dítěte, a to první mezi šestým až dvanáctým měsícem jeho věku.

Gynekologické preventivní prohlídky

- **Obsahem gynekologické preventivní prohlídky, která se provádí v 15 letech věku a dále jedenkrát ročně, zpravidla po uplynutí 11 měsíců po provedení poslední gynekologické preventivní prohlídky, je**
  - a) založení zdravotnické dokumentace při přijetí do péče,
  - b) rodinná, osobní a pracovní anamnéza a aktualizace této anamnézy se zřetelem na známé rizikové faktory,
  - c) klinické vyšetření prsů od 25 let věku při pozitivní rodinné anamnéze na dědičný nebo familiární výskyt zhoubného nádoru prsu nebo při přítomnosti jiných rizikových faktorů,
  - d) prohlídka kůže a palpační vyšetření mizních uzlin v oblasti pohlavních orgánů,
  - e) vyšetření v zrcadlech a kolposkopické vyšetření; neprovádí se u virgo žen,
  - f) odběr materiálu z děložního čípku k cytologickému, případně bakteriologickému nebo virologickému vyšetření; neprovádí se u virgo žen,
  - g) palpační bimanuální vyšetření; při nejasném výsledku doplnění vyšetření vaginální ultrazvukovou sondou,
  - h) poučení o významu preventivní protirakovinné prohlídky
  - i) nácvik samovyšetřování prsů při první prohlídce u registrujícího poskytovatele,
  - j) u žen od 45 let věku doporučení k provedení screeningového mamografického vyšetření a nezbytných doplňujících vyšetření ve dvouletých intervalech; jestliže žena již absolvovala vyšetření podle § 2 písm. e) bodu 5 v posledních 2 letech a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje,
  - k) stanovení okultního krvácení ve stolici speciálním testem u žen od 50 let do 54 let věku, od 55 let věku se toto vyšetření provádí ve dvouletých intervalech; toto vyšetření je možné nahradit doporučením k provedení screeningové kolonoskopie jednou za 10 let; jestliže žena absolvovala vyšetření podle § 2 písm. e) bodu 4 v uvedených intervalech a je k dispozici jeho výsledek, vyšetření se nezajišťuje.

Vybraná témata podrobněji: Lékové úhrady a doplatky

Stanovení cen a úhrad léčiv

• § 15/5 ZVZP

- Ze zdravotního pojištění se hradí při poskytování **ambulantní** zdravotní péče **léčivé přípravky, včetně léčivých přípravků pro moderní terapie a zvláště účtovaných léčivých přípravků**, a potraviny pro zvláštní lékařské účely, pokud pro ně **SÚKL rozhodl o vyšší úhradě**
- Ze zdravotního pojištění se při poskytování **lůžkové péče plně hradí léčivé přípravky (...), zdravotnické prostředky, léčivé přípravky pro moderní terapii a tkáně a buňky, v provedení nejméně ekonomicky náročném**, v závislosti **na míře a závažnosti onemocnění**, a pojištěnec se **na jejich úhradě nepodílí**.

• Léčivé přípravky v ambulantní péči

- V ambulantní péči stanoví maximální cenu a úhradu SÚKL
- Rozdíl mezi cenou a úhradou: Doplátkový lék (výše závisí na skutečné ceně a obchodní příirážce)
- Právo na poučení o možné záměně za lék s nižším doplatkem
- Roční limit na doplatky, 5000/1000/500 Kč, pojišťovna vrací, ale pozor na to, co se (ne)započítává
- Pozor též na indikační a preskripční omezení

• Zdravotnické prostředky v ambulantní péči

- Příloha zákona a činnost SÚKL
- Taktéž pozor na podmínky a omezení úhrady (spoluúčast, maximální hranice)

• Léky a zdravotnické prostředky v nemocnici

- Dělicí linie: definice lůžkové péče
- Pravidlo „ekonomicky nejméně náročné varianty“, která je plně hrazena
- Právo na poučení, individuální přístup, „vzhledem k potřebě pacienta“

Limity doplatků (§16b ZVZP)

- **Pokud celková částka uhrazená pojištěncem nebo za něj jeho zákonným zástupcem za doplatky za předepsané ze zdravotního pojištění částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely, vydané na území České republiky, překročí v kalendářním roce**
  - limit ve výši 5 000 Kč,
  - u dětí mladších 18 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršily 18. rok věku, a u pojištěnců starších 65 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršili 65. rok věku, ve výši 1 000 Kč
  - u pojištěnců, kteří jsou poživateli invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a doložili tuto skutečnost kopií rozhodnutí o invalidním důchodu pro invaliditu třetího stupně, u pojištěnců, kteří byli uznáni invalidními ve druhém nebo třetím stupni, ale nejsou poživateli invalidního důchodu z jiných důvodů, a doložili tuto skutečnost kopií posudku o posouzení zdravotního stavu, a u pojištěnců starších 70 let, včetně kalendářního roku, ve kterém dovršili 70. rok věku, ve výši 500 Kč,
- **je zdravotní pojišťovna povinna uhradit pojištěnci nebo jeho zákonnému zástupci částku, o kterou je tento limit překročen.**
- **Do limitu podle věty první se započítávají doplatky na částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely s obsahem stejné léčivé látky a stejné cesty podání pouze ve výši vypočtené podle doplatku na léčivý přípravek nebo potravinu pro zvláštní lékařské účely, jehož doplatek na množstevní jednotku této léčivé látky je nejnižší a u kterého nebylo zjištěno přerušení nebo ukončení dodávání.**
- **To neplatí, pokud předepisující lékař na receptu vyznačil, že předepsaný léčivý přípravek nelze nahradit (§ 32 odst. 2); v takovém případě se do limitu započítává doplatek v plné výši.**
- **Do limitu se nezapočítávají doplatky na částečně hrazené léčivé přípravky nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely obsahující léčivé látky určené k podpůrné nebo doplňkové léčbě a doplatky na částečně hrazené individuálně připravované léčivé přípravky; to neplatí, jde-li o léčivé přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely předepsané na recept pojištěncům starším 65 let, včetně dne, ve kterém dovršili 65. rok věku.**

Limity doplatků (§16b ZVZP)

- **(2) Zdravotní pojišťovna je povinna uhradit pojištěnci nebo jeho zákonnému zástupci částku, o kterou překračuje součet doplatků započitatelných do limitu, oznámených poskytovateli lékařské péče zdravotní pojišťovně podle odstavce 4, limit podle odstavce I, a to do 60 kalendářních dnů po uplynutí kalendářního čtvrtletí, ve kterém byl limit překročen.**
- **V kalendářních čtvrtletích následujících po kalendářním čtvrtletí, ve kterém byl limit podle odstavce I již překročen, je zdravotní pojišťovna povinna uhradit pojištěnci nebo jeho zákonnému zástupci částku ve výši součtu doplatků započitatelných do limitu za příslušné kalendářní čtvrtletí, oznámených poskytovateli lékařské péče zdravotní pojišťovně podle odstavce 4, a to do 60 kalendářních dnů po uplynutí každého takového kalendářního čtvrtletí.**
- **Částku podle věty první nebo druhé, která v kalendářním čtvrtletí nepřesáhla 200 Kč, uhradí zdravotní pojišťovna do 60 kalendářních dnů po uplynutí čtvrtletí, ve kterém byl v součtu s touto částkou limit podle odstavce I překročen nejméně o 200 Kč.**

Definice: Plánovaná a neodkladná péče

- **Druhy zdravotní péče podle časové naléhavosti jejího poskytnutí jsou**
  - a) **neodkladná péče**, jejímž účelem je **zamezit** nebo **omezit** vznik **náhlých stavů**, které bezprostředně ohrožují život nebo by mohly vést k náhlé smrti nebo **vážnému ohrožení zdraví**, nebo **způsobují náhlou** nebo **intenzivní bolest** nebo náhlé změny chování pacienta, který ohrožuje sebe nebo své okolí,
  - b) **akutní péče**, jejímž účelem je **odvrácení vážného zhoršení** zdravotního stavu nebo **snížení rizika vážného zhoršení** zdravotního stavu tak, aby byly **včas zjištěny skutečnosti nutné pro stanovení nebo změnu individuálního léčebného postupu** nebo aby se pacient nedostal do stavu, ve kterém by ohrozil sebe nebo své okolí,
  - c) **nezbytná péče**, kterou z lékařského hlediska vyžaduje zdravotní stav pacienta, který je zahraničním pojištěncem, s přihlédnutím k povaze dávek a k délce pobytu na území České republiky; v případě zahraničních pojištěnců z členského státu Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederace musí být zdravotní péče poskytnuta v takovém rozsahu, aby zahraniční pojištěnec nemusel vycestovat do země pojištění dříve, než původně zamýšlel,
  - d) **plánovaná péče**, která není zdravotní péčí uvedenou v písmenech a), b) nebo c).

Odmítnutí péče (§ 48 ZoZS)

- **Poskytovatel, kterého si pacient zvolil, může odmítnout přijetí pacienta do péče, pokud**
  - a) by přijetím pacienta bylo **překročeno únosné pracovní zatížení** nebo jeho přijetí **brání provozní důvody (NEBO)**, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení; **překročením únosného pracovního zatížení** se rozumí stav, kdy by zajištěním zdravotních služeb o tohoto pacienta došlo ke snížení úrovně kvality a bezpečnosti zdravotních služeb poskytovaných pacientům již přijatým,
  - b) (přílišná vzdálenost místa pobytu a výkon návštěvní služby), nebo
  - c) **není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu** podle zákona o veřejném zdravotním pojištění ...
- **Výjimky**
  - Poskytovatel **nesmí odmítnout přijetí pacienta do péče podle odstavce I** ...jde-li o pacienta, kterému je třeba poskytnout **neodkladnou péči**, jde-li o **porod** nebo jde o zdravotní služby, které jsou nezbytné z hlediska ochrany veřejného zdraví nebo ochrany zdraví při práci, dále jde-li o krizové situace nebo výkon ochranného léčení nařízeného soudem, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.
- **Písemné uvedení důvodů**
  - **Důvody odmítnutí přijetí pacienta** do péče podle odstavce I ...posuzuje poskytovatel.
  - Poskytovatel o odmítnutí přijetí do péče podle odstavce I ... vydá pacientovi **písemnou zprávu**, ve které je uveden důvod odmítnutí

Nárok na časovou a místní dostupnost (§ 40 ZoVZP)

- **Zdravotní pojišťovny jsou povinny zajistit svým pojištěncům**
  - a) **místní dostupnost** hrazených služeb. Místní dostupností se rozumí **přiměřená vzdálenost místa poskytování hrazených služeb vzhledem k místu trvalého pobytu nebo k místu bydliště pojištěnce**. Místní dostupnost se vyjadřuje **dojezdovou dobou**. Místní dostupnost **zdravotnické záchranné služby** stanoví zákon, upravující zdravotnickou záchrannou službu. Dojezdovou dobou se pro účely tohoto zákona rozumí **doba v celých minutách**, která odpovídá efektivní dostupnosti místa dopravním prostředkem rychlostí která je přiměřená typu pozemní komunikace a je v souladu se zákonem upravujícím provoz na pozemních komunikacích. Dojezdové doby stanoví vláda nařízením
  - b) **časovou dostupnost hrazených služeb**. Časovou dostupností se rozumí zajištění poskytnutí **neodkladných a akutních hrazených služeb** ve lhůtě **odpovídající jejich naléhavosti**. Lhůty vyjadřující časovou dostupnost **plánovaných** hrazených služeb stanoví vláda nařízením.
- **Nařízení vlády 307/2012 o časové a místní dostupnosti**
  - 60-minutová místní dostupnost plánované lůžkové péče v základních oborech
  - 35-minutová místní dostupnost praktika či dětského praktika, 60- či 90-minutové dostupnosti specialistů
  - Časová dostupnost plánované péče: vybrané zákroky maximální čekací doba, dále dle individuálního posouzení lékařem

Jak si poradit s (ne)dostupností péče

- **Urgentní situace (porody, neodkladná péče)**

- Znat § 48 odst. 3) zákona 372/2011 Sb. o nemožnosti odmítnout (ani z kapacitních důvodů)
- Úkol pro příbuzného či doprovod pacienta...

- **Nedostupnost plánované péče**

- Odmítnutí poskytovatelem „z kapacitních důvodů“: Požadovat písemné potvrzení dle § 48/5 zákona
- Možnost přezkumu důvodnosti Krajským úřadem, odborem zdravotnictví
- Možnost přezkumu zdravotní pojišťovnou

- **Povinnosti pojišťovny zajistit dostupnost péče**

- Obrátit se na pojišťovnu v případě nezajištění
- Stížnost na Ministerstvo zdravotnictví, dohled nad zdravotními pojišťovnami, možnost postihu dle § 45a

- **Soudní žaloba na splnění povinnosti**

- Smluvního poskytovatele, který nedůvodně odmítá přijetí či poskytnutí péče
- Zdravotní pojišťovny, která nezajistila smluvně dostupnost

Příplácení: Kdy ano a kdy ne

- **§ 11 (1) ZoVZP:**

- Pojištěnec má právo...na poskytnutí hrazených služeb v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem, přičemž poskytovatel nesmí za tyto hrazené služby přijmout od pojištěnce žádnou úhradu,

- **§ 28 (3) ZoZS: Pacient má při poskytování zdravotních služeb dále právo**

- f) být předem informován o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a o způsobu jejich úhrady, pokud to jeho zdravotní stav umožňuje,

- **§ 45 (2) ZoZS: Poskytovatel je povinen**

- a) informovat pacienta o ceně poskytovaných zdravotních služeb nehrazených nebo částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění, a to před jejich poskytnutím, a vystavit účet za uhrazené zdravotní služby, nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
- b) zpracovat seznam cen poskytovaných zdravotních služeb nehrazených a částečně hrazených z veřejného zdravotního pojištění a umístit ho tak, aby byl seznam přístupný pacientům; to neplatí pro poskytovatele lékařské péče,

Příplácení: Kdy ano a kdy ne

Nečekejte a platte. Lékaři tahají z pacientů tisíce

dnes 5:55
Právo, kab

Magnetická rezonance bez čekání vyjde ve zdravotnickém centru v Praze na 2600 korun, gynekologie s nadstandardním jednáním i na několik tisíc ročně, na endokrinologii pacient platí za komunikaci e-mailem, jinde dokonce dvě stovky i za pouhé stanovení data předepsané lékařské prohlídky.

Ilustrační snímek

Nejsou to úplatky potajmu strkané do kapes zdravotníkům, ale zcela otevřeně vyžadované a běžné platby, jak se Právo přesvědčilo u konkrétních zdravotnických firem. Ministerstvo zdravotnictví přitom velkou část takovýchto poplatků pokládá za protiprávní.

DOSTÁL CONSULTING

EXCELLENCE IN HEALTH & PHARMA

Jak si poradit s požadavky na zaplacení

- **U lékaře, v ordinaci či v nemocnici**
  - Požadovat poučení o ceně a o tom, proč u smluvního poskytovatele platím
  - Ptát se po ceníku služeb, vzít si účtenku, vzít si návrh smlouvy
  - Zdokumentovat neposkytnutí služeb při nezaplacení (jako u odmítání)
- **Možnost přezkumu neoprávněných požadavků – zdravotnické instituce**
  - Krajský úřad, odbor zdravotnictví
  - Zdravotní pojišťovna
- **Možnost přezkumu neoprávněných požadavků – soudy a policie**
  - Přestupek či trestný čin podvodu
  - Občanskoprávní řízení o vrácení peněz, případně náhradu škody

Rozsah hrazené péče

VZP SDÍLET

Eliška potřebuje k životu lék za půl milionu! Pojišťovna jí ho odepřela

Zdroj: ENEX 0:00 / 0:00

Motol obhajuje odmítnutí léčby malého Olivera

29. 6. 2020, 23:12 – kov, [Novinky](#)

Fakultní nemocnice Motol v pondělním vyjádření na svém webu obhajuje odmítnutí léčby malého Olivera lékem Zolgensma. Uvádí mimo jiné, že zařazení chlapce, který trpí spinální svalovou atrofií, do přípravy pro genovou léčbu neznamená automaticky její podání.

KATALOG DOMŮ ZDARMA **DŮM S T**

14 263 Kč Blanka
v programu Mladá rodina

 LIDL

Od 26. 5.

Rozsah hrazené péče

- **Vždy základ v zákoně 48/1997 Sb.**
- **Léčivé přípravky v ambulantní péči**
  - V ambulantní péči stanoví maximální cenu a úhradu SÚKL
  - Rozdíl mezi cenou a úhradou: Doplatkový lék (výše závisí na skutečné ceně a obchodní příirážce)
  - Právo na poučení o možné záměně za lék s nižším doplatkem
  - Roční limit na doplatky, 5000/1000/500 Kč, pojišťovna vrací, ale pozor na to, co se (ne)započítává
  - Pozor též na indikační a preskripční omezení
- **Zdravotnické prostředky v ambulantní péči**
  - Příloha zákona a činnost SÚKL
  - Taktéž pozor na podmínky a omezení úhrady (spoluúčast, maximální hranice)
- **Léky a zdravotnické prostředky v nemocnici**
  - Dělicí linie: definice lůžkové péče
  - Pravidlo „ekonomicky nejméně náročné varianty“, která je plně hrazena
  - Právo na poučení, individuální přístup, „vzhledem k potřebě pacienta“

Rozsah hrazené péče

- **Zdravotnická doprava**

- Nárok u osob, které se nemohou dopravovat běžným způsobem
- Hradí se přeprava k poskytovateli, do bydliště, mezi poskytovateli
- Hrazena je též návštěvní služba a domácí péče

- **Výjimečná úhrada dle § 16 ZoVZP**

- Příslušná zdravotní pojišťovna hradí postupem podle § 19 odst. 1 písm. a) ve *výjimečných případech* zdravotní služby *jinak ze zdravotního pojištění nehrazené*, je-li poskytnutí takových zdravotních služeb *jedinou možností z hlediska zdravotního stavu pojištěnce*.
- Nové schvalovací řízení od 1.1.2022, též pro lázeňskou péči či pomůcky schvalované pojišťovnou

Jak si právně poradit

- **Hrazené položky „ne-schvalované“**
  - Zdravotní pojišťovna sdělí, kde má smluvní poskytovatele
  - Smluvní poskytovatel vyzván k poskytnutí péče
  - Dále dle postupu pro odmítání péče
- **Hrazené položky „schvalované“**
  - Pacient, případně za pomoci lékaře, podává žádost o schválení na ZP
  - Dokládá vyjádření o splnění podmínek (např. §16), kopie zdravotnické dokumentace, posudky
  - V případě odmítnutí možno podat správní odvolání
  - V případě zamítnutí odvolání možný přezkum před správním soudem
  - U neodkladných případů v mezičase péče poskytována jako hrazená (problém poučení o ceně)
- **Rozsáhlá soudní judikatura k podmínkám, lhůtám atd.**

Přehled typů právní odpovědnosti

- **Trestněprávní**

- Zásahy do nejdůležitějších práv osob – zdraví, soukromí, majetek
- Orgány činné v trestním řízení

- **Správní a disciplinární**

- Profesní komory a disciplinární řízení
- Stížnostní řízení dle zákona o zdravotních službách
- Stížnosti na zdravotní pojišťovny

- **Občanskoprávní**

- Finanční kompenzace škod na zdraví a dalších hodnotách
- Nemateriální újma
- Dokazujeme: Protiprávní jednání, škoda či újma, příčinná souvislost, zavinění

DOSTÁL CONSULTING

EXCELLENCE IN HEALTH & PHARMA

Děkuji za pozornost

Ondřej Dostál

E-mail: ondrej.dostal@zdravopravo.cz

Facebook: <https://www.facebook.com/Ondrej.Dostal.ZPS>